

HISTORIAN JA YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN LIITTO HYOL ry:n

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2018

Kulunut vuosi oli liiton 71. toimintavuosi.

Toimintavuoden aikana HYOL keskittyi lukion uusien opetussuunnitelmien valmisteluun ja Välineitä formatiiviseen arviointiin -sivuston luomiseen peruskoulun opettajien työn tueksi. Vuoden 2018 aikana pidettiin kevätpäivät Tampereella sekä kesäkurssi ja syyspäivät Helsingissä. Syyspäivien teemana oli historiapolitiikka ja lähdekriittisyys. Lisäksi jäsenistölle tarjottiin runsaasti erilaisia koulutusmahdollisuuksia yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

1. LIITON SÄÄNTÖMÄÄRÄISET KOKOUKSET

Liiton kevätiliittokokous pidettiin 8.4.2018 Tampereella. Kokouksen puheenjohtajana toimi Jorma Tattari ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 14 liiton jäsentä.

Syysliittokokous pidettiin 28.11.2018 Helsingissä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Jari Aalto ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 13 liiton jäsentä.

2. LIITON HALLITUS, TOIMIHENKILÖT JA TYÖRYHMÄT

Toimintavuonna hallitukseen kuuluivat puheenjohtajana Eero Kitunen, varapuheenjohtajina Kati Hynönen ja Hanna Toikkanen sekä varsinaisina jäseninä Aino Hallamurto (henkilökohtainen varajäsen Antti Laitinen), Ari Höyssä (Marja Asikainen), Tiina Kärkkäinen (Pekka Tuori), Riitta Mikkola (Mari Halli), Anniina Mäki (Kirsi Nevanpää) Anna-Mari Numminen (Jorma Tattari), Niklas Rapo (Niina Väsentänen), Petter Wallenius (Marjo Sassali) ja Hanna Ylönen (Liisa Mikkola).

Hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Hallituksen jäsenet osallistuivat hallituksen kokouksiin seuraavasti: Hallamurto 5, Hynönen 7, Höyssä 8, Kitunen 8, Kärkkäinen 5, Mikkola 7, Mäki 8, Numminen 6, Rapo 7, Toikkanen 6, Wallenius 8 ja Ylönen 6. Lisäksi hallitus kokoontui yhdessä työryhmien kanssa suunnitteluseminaariin Mustioon 12.-13.1.2018.

Liiton toiminnanjohtajana työskenteli Kirsi Ruhanen. Toiminnanjohtaja toimi hallituksen sihteerinä, vastasi liiton taloudesta, toimistosta ja kilpailuista sekä koordinoi ja johti liiton käytännön toimintaa sekä taittoi Kleio-lehteä.

HYOL:n toimistossa työskenteli 1.1.-31.5.2018 projektivastaavana kaksi päivää viikossa Karoliina Paavilainen, jonka vastuulla oli Ambassador School -hanke. Elokuun alusta alkaen projektivastaavana työskenteli Ida Vanhainen.

Liiton tilintarkastajana toimi Risto Ekholm ja toiminnantarkastajana Vesa Vihervä.

Hallitus jakaantui valiokuntiin ja työryhmiin seuraavasti:

Työvaliokunta

Eero Kitunen (pj), Kati Hynönen, Hanna Toikkanen ja Kirsi Ruhanen. Työvaliokunta kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa. Työvaliokunta valmisteli hallituksen kokousten työjärjestykset.

Peruskouluryhmä

Peruskouluryhmän jäseninä toimivat Anniina Mäki (pj), Marja Asikainen, Aino Hallamurto, Marketta Hulkko-Lassila, Kati Hynönen, Marko Johansson, Taru Järvenpää, Anna-Mari Numminen ja Petter Wallenius.

Ryhmä kokoontui vuonna 2018 kolme kertaa: suunnitteluseminaarissa Mustiossa 12.-13.1., Hämeenlinnassa 10.3. ja Helsingissä 29.9.

Tampereen kevätpäivillä teetettiin kysely, jonka aiheita olivat formatiivinen arviointi, valinnaisaineet ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. Kysely keskittyi formatiiviseen arviointiin. Kyselyyn annetuista vastauksista havaittiin, että uuden opetussuunnitelman myötä moni opettaja koki jääneensä vaille tukea, koska opetussuunnitelmassa formatiivista arviointia on käsitelty suppeasti.

Arvioitiin liittyvien haasteiden takia HYOL hankki korkeakouluharjoittelijan kokoamaan nettisivustoa formatiivisesta arvioinnista peruskouluryhmän ohjeistamana. Korkeakouluharjoittelija Ida Vanhaisen luoma Välineitä formatiiviseen arviointiin -sivusto julkaistiin syyspäivillä 2018 ja se on HYOL:n verkkosivujen jäsenosiossa kaikkien jäsenten käytettävissä.

Peruskouluryhmän jäsenet kirjoittivat peruskoulua koskevia tekstejä Kleioon omalle Peruskoulun opettajan hatusta ja repusta -palstalleen.

Jäsenistä Marja Asikainen, Marko Johansson ja Petter Wallenius osallistuivat HYOL:n Taloustaitokilpailun suunnitteluun. Aino Hallamurto ja Kati Hynönen olivat mukana työryhmässä, joka vastasi HYOL:n kesän koulutuspäivän ja lokakuussa pidettyjen syyspäivien suunnittelusta. Lisäksi ryhmän jäseniä toimi aktiivisesti paikalliskerhoissa.

Lukioryhmä

Ari Höyssä (pj), Jari Aalto, Vuokko Aromaa, Eero Kitunen, Tiina Kärkkäinen, Hannele Palo, Mikko Puustinen, Olli Taskilahti, Jorma Tattari ja Hanna Toikkanen.

Lukioryhmä kokoontui HYOL:n suunnitteluseminaarissa 12.–13.1.2018. Lisäksi lukioryhmä kokoontui 8.2., 26.4., 20.8., 4.10., 6.11. ja 28.11.

Lukioryhmä laati HYOL:n jäsenille yhteiskuntaopin preliminäärikokeen ennen kevään ylioppilastutkintoa ja historian preliminäärikokeen ennen syksyn ylioppilastutkintoa. Yhteiskuntaopin preliminäärikoetta myytiin 153 kappaletta ja historian preliminäärikoetta vuoden 2018 puolella 78 kappaletta.

Lukioryhmä laati lausunnot korkeakoulujen valintauudistuksesta, englanninkielisen ylioppilaskokeen toteutuksesta, ylioppilastutkinnon uudistamisesta ja lukion opetussuunnitelman uudistamisesta.

Lukioryhmän jäsenet osallistuivat yliopistojen opiskelijavalintauudistusta ja lukiouudistusta koskeviin keskustelutilaisuuksiin keväällä 2018. Korkeakoulujen tiedekunnille laadittiin kirje, jossa esiteltiin historian ja yhteiskuntaopin merkitystä korkeakoulujen valintaperusteena.

Lukioryhmän edustajat tapasivat keväällä 2018 kulttuuriministeri Sampo Terhon, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Tuomo Puumalan ja kansanedustaja Li Anderssonin. Eero Kitunen oli kuultavana sivistysvaliokunnassa lukiolain uudistamiseen liittyen.

Eero Kitunen oli mukana ylioppilastutkintolautakunnan lukioryhmässä. Lukioryhmä laati YTL:n historian ja yhteiskuntaopin jaoksille lausunnon kevään ja syksyn reaaliokokeista.

Lukioryhmä toteutti toukokuussa jatkokyselyn lukion tuntijakokeiluun osallistuvien lukioiden historian ja yhteiskuntaopin opettajille. Ari Höyssä kirjoitti kyselyn tuloksista raportin, joka julkaistiin HYOL:n nettisivuilla, toimitettiin OAJ:lle ja eduskunnan sivistysvaliokunnan jäsenille.

Ari Höyssä ja Hanna Toikkanen osallistuivat Opetushallituksen työryhmään, joka valmistelee historian ja yhteiskuntaopin opetussuunnitelma perusteita. Syksyllä 2018 lukioryhmä laati oman esityksensä opetussuunnitelman perusteiksi.

Hanna Toikkanen, Kirsi Ruhanen, Ulla Koironen ja Petri Kähkönen osallistuivat helmikuussa työryhmään, joka valitsi Talousguru-kilpailun loppukilpailuun päässeet.

Lukioryhmän jäsenet osallistuivat HYOL:n järjestämiin ylioppilastutkinnon historian ja yhteiskuntaopin aineaalikokeiden pistekokouksiin maalisi- ja syyskuussa

Tiedotusryhmä

Riitta Mikkola (pj.), Mari Halli, Ossi Kokkonen, Niklas Rapo, Kirsi Ruhanen, Antti Tenkanen, Pirjo West ja Hanna Ylönen. Tiedotusryhmä toimii Kleion toimitusneuvostona.

3. PAIKALLISKERHOT JA YHDISTYKSET

3.1. Paikalliskerhot ja yhdistykset

Liiton piirissä toimi kertomusvuonna 25 paikalliskerhoa tai -yhdistystä sekä Finlands Svenska Historielärare -yhdistys, jonka toiminta-alueena oli koko maa.

Toimintavuonna kerhoille myönnettiin projektirahaa 9800 euroa. Projektirahoja käytettiin mm. koulutus- ja luentotilaisuuksien, kotiseuturetken, matkojen ja vierailujen järjestämiseen. Kerhojen puheenjohtajille lähetettiin neljä sähköistä kirjettä, joissa tiedotettiin ajankohtaisista asioista.

Kerhojen edustajien ja hallituksen tapaaminen järjestettiin 25.8.2018 Helsingissä. Seminaariin osallistui 20 paikalliskerhojen ja hallituksen edustajaa.

3.2. Mikaelin kilta

Liiton eläkeläisten kerho Mikaelin Kilta kokoontui toimintavuonna viisi kertaa järjestäen keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia killan jäsenille. Killan tilaisuuksia koskevat kutsut lähetettiin liiton toimistosta. Mikaelin killan jäsenille lähetettiin jäsenlehti Kleio-lehdet.

4. JÄSENISTÖ

Jäsenmäärä tarkistettiin 7.1.2019, jolloin liiton jäsenmäärä oli 1243 henkilöä.

Vuoden 2018 alussa jäseniä oli 1292, vuoden 2017 alussa heitä oli 1334, vuoden 2016 alussa 1396, vuoden 2015 alussa 1442 ja vuoden 2014 alussa 1495.

Täyttä jäsenmaksua (60 €) maksavia jäseniä oli 1060 (1078). Alennettua jäsenmaksua (30 €) maksavia jäseniä oli 183 (214). Näistä eläkeläisiä oli 111 ja opiskelijoita 50.

5. TIEDOTUS- JA JULKAISUTOIMINTA

Sähköisiä uutiskirjeitä, joissa kerrottiin mm. liiton ajankohtaisista koulutustapahtumista ja opintomatkoista, lähetettiin vuoden aikana viisi kappaletta.

Jäsenlehti Kleioa julkaistiin toimintavuonna neljä numeroa. Kleion teemat vuonna 2018 olivat:

Kleio 1/2018: Aasia

Kleio 2/2018: Rakkaus

Kleio 3/2018: EU

Kleio 4/2018: Historian käyttö ja väärinkäyttö

Reaalikokeen piste-ehdotukset keväällä ja syksyllä julkaistiin liiton kotisivulla, josta liiton jäsenet salasanan avulla voivat ladata piste-ehdotukset itselleen. Korjausehdotukset julkaistiin nettisivuilla myös ruotsiksi.

Historian ja yhteiskuntaopin opetusharjoittelijoille järjestettiin 26.2.2018 liiton toimistossa HYOL - tiedotustilaisuus. Kirsi Ruhanen esitteli liiton toimintaa.

6. TÄYDENNYSKOULUTUSTOIMINTA

Vuonna 2018 järjestettiin historian ja yhteiskuntaopin opettajille useita valtakunnallisia täydennyskoulutustilaisuuksia. Monipuolisten luentojen lisäksi tilaisuuksissa käsiteltiin sekä peruskoulun että lukion pedagogisia kysymyksiä.

EDUCA-messuilla 26.–27.1.2018 HYOL osallistui messuille osana pedagogisten opettajajärjestöjen ”Opettajan olohuonetta”. Messuilla liittoa edusti Kirsi Ruhanen.

Kevätpäivät järjestettiin 7.–8.4.2018 Tampereella. Kevätpäivien teemana oli sisällissota. Kevätpäiville osallistui 116 liiton jäsentä.

Kesäkurssi järjestettiin Helsingissä 5.–6.6.2018. Kurssille osallistui 32 liiton jäsentä.

Talous tutuksi – koulutustilaisuuksia järjestettiin kolmella paikkakunnalla elo-syyskuussa 2018. Tilaisuuksiin Oulussa, Tampereella ja Helsingissä osallistui yhteensä hieman noin 200 henkilöä. Helsingin tilaisuus näytettiin verkossa suorana webcastina.

Syyspäivät pidettiin Helsingissä 27.–28.10.2018. Fake news ennen ja nyt -teemaisille syyspäiville osallistui 72 liiton jäsentä.

EU-koulutustilaisuudet järjestettiin yhteistyössä Ulkoasianministeriön Eurooppatiedotuksen, Ulkopoliittisen instituutin ja Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimiston kanssa Helsingissä 9.11.2018 ja Jyväskylässä 16.11.2018. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 110 opettajaa.

7. KILPAILUT

7.1. Taloustaitokilpailu peruskoulun 9. luokan oppilaille

Yhdeksäsluokkalaisille suunnattu talousaiheinen kilpailu järjestettiin 53. perättäisen kerran. Kilpailun nimi on vaihdettu Taloustaitokilpailuksi ja sen osalta HYOL ry:n yhteistyökumppanina toimi ensimmäistä kertaa OP ryhmä.

Lukuvuoden 2017–2018 kilpailutoimikunnassa ovat työskennelleet Marja Asikainen (pj), Marko Johansson, Riitta Mikkola, Kirsi Ruhanen ja Petter Wallenius.

Alkukilpailu järjestettiin 5.4.2018 ja siihen osallistui liki 27 000 peruskoulun 9. luokan oppilasta 385 koulusta. Valtakunnallinen loppukilpailu pidettiin 25.5.2018 Helsingissä. Taloustaitokilpailun 2018 voitti

Pinja Nieminen Ylöjärven yhtenäiskoulusta. Toiseksi sijoittui Eemeli Saarela Sariolan koulusta Kangasalta ja kolmanneksi Evert Odé Tapiolan koulusta Espoosta.

7.2. Talousguru

Talousgurun valtakunnallinen alkukilpailu järjestettiin 17.1.2018. Kilpailuun osallistui noin 1100 oppilasta 122 lukiosta. 1.–2.3.2018 järjestetyn loppukilpailun voitti Tuukka Tuomikoski Kastellin lukiosta Oulusta. Kilpailun toiseksi tuli Väinö Tuovinen Helsingin Suomalaisesta yhteiskoulusta ja kolmanneksi Santeri Väättäjä Kerttulin lukiosta Turusta.

Ulla Koiranen, Petri Kähkönen, Kirsi Ruhanen ja Hanna Toikkanen valitsivat loppukilpailun osanottajat. Eero Kitunen oli mukana loppukilpailun tuomaristossa. Jari Aalto ja Riitta Mikkola osallistuivat kilpailukysymysten laadintaan.

Kilpailussa HYOL:n yhteistyökumppaneina toimivat Finanssiala ry ja FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. Kilpailua tukivat myös Taloustoimittajat ry ja Suomen Lukiolaisten Liitto.

7.3. Suomalainen kirjoituskilpailu

HYOL oli mukana Helsingin Suomalaisen Klubin, Äidinkielenopettajain liiton ja Suomen Kuvalehden järjestämässä Suomalaisessa kirjoituskilpailussa, jonka tarkoituksena on haastaa lukiolaiset pohtimaan Suomea ja suomalaisuutta. Kilpailutoimikunnassa ja loppuraadissa oli mukana Eero Kitunen. Kirjoituskilpailun palkintojenjako oli helmikuussa 2018.

8. VAIKUTTAMINEN HISTORIAN ja YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN ASEMAAN

8.1. Toiminta opettajajärjestöjen kautta

8.1.1. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Puheenjohtaja Eero Kitunen osallistui OAJ:n puheenjohtajatapaamiseen.

8.1.2. Aineopettajaliitto ry

HYOL oli Aineopettajaliiton jäsen. Tiina Kärkkäinen oli AOL:n hallituksen jäsen.

HYOL:n edustajana AOL:n sääntömääräisessä vuosikokouksessa Tampereella 10.11.2018 oli Petter Wallenius.

8.1.3. Pedagogisten opettajajärjestöjen edustajisto POE

Liiton POE-edustajat kuluneen vuoden aikana olivat Ari Höyssä ja Anniina Mäki.

Ari Höyssä ja Anniina Mäki osallistuivat POE:n kevätseminaariin 16.–17.3.2018 ja syysseminaariin 26.–27.10.2018.

POE-edustajistossa HYOL:n edustajana toimi Marja Asikainen.

8.2. Yhteydet opetushallitukseen

Puheenjohtajisto oli säännöllisesti yhteydessä historian ja yhteiskuntaopin ylitarkastaja Kristina Kaihariin Opetushallituksesta.

8.3. Muu vaikuttaminen

Vuoden historian ja yhteiskuntaopin opettajiksi nimitettiin Tampereen kevätpäivillä Taina Sipiläinen-Veikkanen.

9. LIITON TALOUS

9.1. Tilivuosi 2018

HYOL ry:n tilinpäätös vuodelta 2018 oli 1251,98 euroa ylijäämäinen.

Tilintarkastuksen tilikaudelta 2018 suorittivat tilintarkastustoimisto BDO:n Risto Ekholm sekä toiminnantarkastaja Vesa Vihervä.

Kirjanpitäjänä tilikaudella 2018 toimi Niina Lindgren Tilitoimisto Lindgrenistä.

9.2. Riskit ja epävarmuustekijät

HYOL:n jäsenmäärä on laskenut viimeisten viiden vuoden aikana merkittävästi, mikä vaikuttaa jäsenmaksukertymään. HYOL ry:n toiminnan rahoitus perustuu vain muutamaankin lähteeseen. Lisäksi taloyhtiössä, jossa HYOL:n toimisto sijaitsee, on odotettavissa putkiremontti lähivuosina. Taloyhtiön kevätkokouksessa toukokuussa 2018 päätettiin aloittaa taloteknisen peruskorjauksen hankesuunnittelu.

10. LIITON NEUVOTTELUYHTEYDET JA HISTORIANOPETTAJIEN EDUSTUS ERI YHTEISÖISSÄ

Toimintakauden aikana pidettiin yllä neuvotteluyhteyksiä sekä kehittämään ja ylläpitämään uusia yhteistyömuotoja poliittisten päättäjien ja eri tahoilla yhteiskuntaa toimivien järjestöjen kanssa. Tällaisia järjestöjä ja yhteisöjä olivat mm. Eduskunta, Euroopan komission Suomen-edustusto, Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimisto, Finanssiala ry, FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Helsingin kaupunki, Helsingin Suomalainen klubi, Historian Ystävien Liitto, Institutum Romanum Finlandiae – Säätiö, Kadettikunta ry, Kansallisarkisto, Kuntaliitto, Lakimiesliitto, Nuori Yrittäjyys, oikeusministeriö, OAJ, Opinkirjo, OP-ryhmä, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos, puolustusvoimat, Pörssisäätiö, Suomalainen klubi, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö, Suomen Ateenan-instituutti, Suomen Historiallinen Seura, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry, Suomen Lukiolaisten Liitto, Suomen Lähi-idän instituutti, Suomen Pankki, Svenska litteratursällskapet, TAT, Taloustoimittajat ry, Tilastokeskus, Ulkoministeriön Eurooppatiedotus, Ulkopoliittinen instituutti, Väinö Tannerin säätiö, YES-keskukset, Ylioppilastutkintolautakunta. Lisäksi oltiin yhteydessä useisiin poliittisiin puolueisiin, muihin pedagogisiin opettajajärjestöihin sekä eri yliopistojen ja korkeakoulujen historian laitoksiin, yhteiskuntatieteellisiin tiedekuntiin ja opettajankoulutuslaitoksiin.

HYOL ry oli Suomen YK-liiton, Kesälukioseuran ja Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran jäsen.

Eero Kitunen oli Historian Ystävien liiton hallituksessa.

Vuokko Aromaa oli HYOL:n edustajana Historian Ystävien liiton Vuoden historiateos -palkintoraadissa.

11. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

HYOL oli aktiivisesti mukana eurooppalaisten historianopettajayhdistyksien kattojärjestön Euroclion (The European History Teachers' Association) toiminnassa. Euroclio-yhdyshenkilönä toimi Riitta Mikkola. Euroclion seminaari ja vuosikokous pidettiin Marseillesissa Ranskassa 21.–27.4.2018. Liittoa kokouksessa edusti Tiina Kärkkäinen. Riitta Mikkola oli kokouksessa Euroclion hallituksen jäsenenä.

Yhdeksän HYOL:n jäsentä osallistui 5.-15.6.2018 Armeniassa järjestetyille jatkokoulutuskurssille, joka toteutettiin yhteistyössä Suomen Lähi-Idän instituutin kanssa.